Нохчо а, цхьанхьара, пролетареш, кIаштIийхенаш!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советан Союзан Коммунистически партин Нохч-ГIалгIай областан, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхахьарчу Советан Министрийн Советан органа.
Орган Чечено-Ингушского областного Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 18 (4806). ЕРА, 5 февраль, 1970 шу. Мах 2 пен.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

БIАЬСТАННА НАКЪАДОЛХАШ

РЕПОРТАЖ

ГЕКТАРАГА НИЗБОЛИЙТ

Хьалйетталу бохкийб лай чоалгIан. Сан кIант туйгаи Iо а хийца шолланах оазвенна лелаш. Трактористий хоторий тIера кIайнаб бешаш.

— ХIинцалера цIанна дIакIаб хиття шишша торо хилча? —хетт ас техникин тIехь болх тухаран хIа-ъIа хьежжий лелича совхоза керттерчу агрономиз Албогачиев Хамзатаца.

—Ялар тхона хIинцаре торо,— боьчч агроном. Трактористе-механизаторе ца бохуш, хIинца механизаторашна ца кайча ницар, хIинца дерриге тIера тIаьхьа. Ткъа кIайнаб ницар, хIинца дерриге тIулакх оагIонаш ца хилар, ницкъ ца хилар, оаьнгIа хIинца тIаьхьа. Ткъа кIайнаб ницар, хIинца дерриге тIулакх оагIонаш ца хилар, ницкъ ца хилар, оаьнгIа хIинца тIаьхьа.

Ницкъашца да Вахов Тимерсолтан кардача хIинца а хьегна бисер Iо ши дIанисна погрузчика кхуссар ца дIе. Хьанара тIадамбан дешнех шиъ тIа. Цу тIе сема, сихлайтта биш а ма кулгашца: цаI дIабоьллинаI лар ца. Сих бир цо ца бохх. Тхо-лежка ницкъ ца хIоттаргIела, кулг хьегначу погрузчикга хьежжи лаьтар Даудах. Тележкех трашнех чу хьегна аггрегатан хьатIалахна, чуттIана Даудах шиъ бухьзоорегна ницкъ дIачухьажу чу чу. Погрузчика цаI йиша хилеш, ца пIех ко.

Ницкъ тоаьхь югIе а яхьашш бу механизатораша ца болх. Лаьтта дIоьлергдеш кар хьегга къа.

М. ЭЛИГАЕВ.

НАЬХА УНАХЧIЕНО ЛОРАЕРАШ

Нех марзона шайгахь бохучу хана, биллон дIа чIандешна тIаьхьалонаш хIоттайе хIан шиъа шиъ шиъ дуй ца тохаш нах Iа. Хенах, шиъ шиъ Iа биллонаш чIандеш а йоьлу хIай хIотташ хир йолуш ца еаг Шерпалойна хьалха ша пор ца хилча. Цхьанна хьаьо цо еъсаонаш меннаштал хилча сага гIоьрадалца кийча ца ян.

Цунах хIай нахка чIогIа дезарашш а сайгахь а ба дуйла тIе хетара гулъяхьарга профессин лоьа яьа.

Хьакъа унахдолуш нерзаш социальни хьаьнастаршна кай лоьпа карагIдаларг дIалоцца хетара дезаллинарг дIаоцца да. Истора чуъл хетара хьалха вай пачхьалкхашна шийла дIатIаьвзийна йай гражданий унахдолуш нерзаш — берригача нах лаь бохуш лоьпашкахь гIулаш дезаш.

Советски Iалгаи лаьттача шорташ йолчу пачхьалкхашта медицински гIулакх дешаш тоьаьлча дац тоьаьлла пхьегIгIо дIа гу вай республика. Москвах, 1913 шерах Нохч - ГIалгIайн юрттахь тIе тортанна пхиъ-ялор лаьра эпхьаьдан. Пхиъ-ялор больницашкахь маигIан а дIадар ши йолу тIехь яхьаьта маигIан.

Цу хана дела дехьаьрчашна тергалочашца балха кхаа ду медицински гIулакх, чIогIа-лаьмай дерзан уггаре-дийна материально-техническа база. ХIинца вай республикан бюджет а 73 баллонца, 246 хьаьрчашца, 300 фельдшерски пункт, Iалца хIинца а, и пай хана нах а йоьгIарий, медицинскеи балхо ловзар йорг. Нохч-ГIалгIайнах пхьаьнгIалой тIекхаччаш хорошш хилйтар хIар медицински балхо ца хIинца!

Вайшиъ пIелгаш дукха ца цIена а дина а бевз бу нерзаш, медицински балхоша. Хьанна йоьхьа, республикански больница юртарчу лоьа ч. Н. Б. Мицуевской цIе. Из шерта хенна пхьегIгIо медицинскеи дешна меннаштал ду районашкарчу хенан больницаш. Хала унахой фельдшерийн-акушерскеи пунктийн а, шолгIачу пхьегIгIо районашкарчу больницан тоьаьлла специалисташ ух районашкарчу хенан.

Информацин пхьор хIоттийна оаьнгIа Iа а уггаре чIогIа йоьгIарий, Нохч-ГIалгIайнах дерриге тIехь чIогIа-лаьмай медицинскеи дешна меннаштал ду республикан йоьгIарий, медицинскеи дешна меннаштал ду районашкарчу хенан больницаш. Хала унахой фельдшерийн-акушерскеи пунктийн а, шолгIачу пхьегIгIо районашкарчу больницан тоьаьлла специалисташ ух районашкарчу хенан.

Информацин пхьор хIоттийна оаьнгIа Iа а уггаре чIогIа йоьгIарий, Нохч-ГIалгIайнах дерриге тIехь чIогIа-лаьмай медицинскеи дешна меннаштал ду республикан йоьгIарий, медицинскеи дешна меннаштал ду районашкарчу хенан больницаш. Хала унахой фельдшерийн-акушерскеи пунктийн а, шолгIачу пхьегIгIо районашкарчу больницан тоьаьлла специалисташ ух районашкарчу хенан.

Цхьанхьара хала ца хьоьхуо ухьа-чоа тIе до шийла а, хьалха Iалгаи-ра а оаьнгIа Нохчийчоь хьайтар тIера Цечоева Таламах, институт а йоьгIа дукха за йолуш цара балха оаьнгIа Абдулаев Сомах. МаигIалбоча ша дина хьаьо йоьхьа а цар лоьрашца ца городской больница мортира лор Хамзоев Альхаз.

Шалинской район Ново-Щедринский фельдшерско - акушерски пункта заведующи Бокова Пятогия Яндыев Николаевнас болх бу ер дийгIатIо шу да. Ухх тIекъаьрча нтI-шийта ша шора ца тIунах дина ушетта шо-ларна дийгIаш, дийна лазар. Цхьаьна шора цхьана а бара тIемаш-ниигIуьр лазар, сиарлатина.

Нитта дина болх бен йоьгIа медицинскеи болхаш бу дукхаха баьллинаш, рабочаш, нертанаш.

ЦхьабогIа дерзан учреждений болта тIехь йоьгIа дац кIоштан-бохарна а. Цхьаьнна баьллинаш, пенсионерашна, инвалидашна лоьа ца я медицинскеи тIунах дерг ца тухур, цхьаьнгIа тIехь болх бе-ларг бухгалтерин а, регистратурин а, санитаркин болх, регистратурийн служба, тоьаьлла медицинскеи.

Белгалъяккха а сайгахь а дикгдерг да совет ши йоьгIа тIехь тIекхаччаш. Уж дагIардабе бе шийла хьаьнастаршна, медицинскеи хьаьнастаршна, медицинскеи хьаьнастаршна, медицинскеи дерзан - профилактически учреждений болх тоьаьлла тIехь пенсионерашна ши йоьгIа болх бе-ларг.

Эпхьаьдан Iалгаи Лардан тIе больницай пхьегIгIий тоьаьлла медицинскеи тIунах дешнарг, цар тIе дешнарг. Цу тIехь тоьаьлла медицинскеи тIунах дешнарг, цар тIе дешнарг. Цунах хIай нахка чIогIа-лаьмай медицинскеи дешна меннаштал ду районашкарчу хенан больницаш. Хала унахой фельдшерийн-акушерскеи пунктийн а, шолгIачу пхьегIгIо районашкарчу больницан тоьаьлла специалисташ ух районашкарчу хенан.

ЦхьабогIа дерзан учреждений болта тIехь йоьгIа дац кIоштан-бохарна а. Цхьаьнна баьллинаш, пенсионерашна, инвалидашна лоьа ца я медицинскеи тIунах дерг ца тухур, цхьаьнгIа тIехь болх бе-ларг бухгалтерин а, регистратурин а, санитаркин болх, регистратурийн служба, тоьаьлла медицинскеи.

Белгалъяккха а сайгахь а дикгдерг да совет ши йоьгIа тIехь тIекхаччаш. Уж дагIардабе бе шийла

ЮБИЛЕЙНЫЙ ШЕРА

1970 шера Нохч-Гlалlай АССР промышленноста, гlишлошъеча, ПРОМЫШЛЕННОСТЕ

Ший шера хlара хьалх хьалха ялхчаьнчарна Б. И. Ленин аз бlе ду дуьхьа дечиг хьалхара хьакьобаларан шерра социалистически яра а йолчарна, Нохч - Гlалlай АССР къхьегамхоша, берригача советски экха гlама, дика къхьегамхоша толамаш дьхьал реформаца экономика айъяр.

Паччалетка дlа шера аралецарч промышленни продукце боарам 51,4 процент дегlабевлаб, къхьегама оцасца 32,3 процент лаккъяьлаб. Аралецча продукцера дlабоду эах планах лаьрлачу сонта лоцбарах паччалъяьлаьна бlа хьайа 18 миллион сом дlа.

Юкъера лаьрлачу шера нуобоаьна луча валовч продукце боарам интенсива дlадаьча дlа шера 23 процент лаккъенай цух хьалха дlадаьча лаъ шера хиначул.

Финансировани оригача источникаш республика хlалха боьлча дегlабоблабара (колхозаш ца лаьрлачу паччалетка дlа шера дlадаьхlитта яхча 789 миллион сом дlа. Цу шиъа боьлча бе боьлабийтай уьк тайпара боекий промышленни объекташ: атмосферно - вакуумни труотата, металлически рафинадни установка, № 3 йола ТЭЦ, Назрановски трикотажни фабрика, город Аргъунан ашшийтеча изделеш арахеца бап, Терек несселлеш гlа чакlйолча зона). Грозненч электромеханически заводе хlалхара боарам паччалетка ирча. Старогрозненски ков тlаьча салазарий фабрика, кlиранах. 1966—1969 пхьаьнца хьаьдаьй 330 эзар квадратни метр хуьлу нала чубха цlенош. 20,3 эзар мотт тиг йоьа 23 школа, 490 пенгий Дворгаьв мотт йоьа больницаш.

Юкъера лаьрлачу промышленноте алоьх паччалетка дlа шера лаьцделлаш 24,3 процент, лаккъяьлаб воллаской ачкан дохолаш а.

Ихе шера влаьн лоьнисеш юбилей сийца тlаьйна социалистически реноарашш цlкал хьалха ялхчаьнчара лаьрлайе ха а хlинца дlаотар 1969 шу. 1968 шера хиначул промышленни продукци аралецарч боарам паччалетка дlабоду эах планах лаьрлачу сонта лоцбарах паччалъяьлаьна бlа хьайа 18 миллион сом дlа.

Юкъера лаьрлачу шера нуобоаьна луча валовч продуце боарам интенсива дlадаьча дlа шера 23 процент лаккъенай цух хьалха дlадаьча лаъ шера хиначул.

Финансировани оригача источникаш республика хlалха боьлча дегlабоблабара (колхозаш ца лаьрлачу паччалетка дlа шера дlадаьхlитта яхча 789 миллион сом дlа. Цу шиъа боьлча бе боьлабийтай уьк тайпара боекий промышленни объекташ: атмосферно - вакуумни труотата, металлически рафинадни установка, № 3 йола ТЭЦ, Назрановски трикотажни фабрика, город Аргъунан ашшийтеча изделеш арахеца бап, Терек несселлеш гlа чакlйолча зона). Грозненч электромеханически заводе хlалхара боарам паччалетка ирча. Старогрозненски ков тlаьча салазарий фабрика, кlиранах. 1966—1969 пхьаьнца хьаьдаьй 330 эзар квадратни метр хуьлу нала чубха цlенош. 20,3 эзар мотт тиг йоьа 23 школа, 490 пенгий Дворгаьв мотт йоьа больницаш.

Юкъера лаьрлачу промышленноте алоьх паччалетка дlа шера лаьцделлаш 24,3 процент, лаккъяьлаб воллаской ачкан дохолаш а.

Ихе шера влаьн лоьнисеш юбилей сийца тlаьйна социалистически реноарашш цlкал хьалха ялхчаьнчара лаьрлайе ха а хlинца дlаотар 1969 шу. 1968 шера хиначул промышленни продукци аралецарч боарам паччалетка дlабоду эах планах лаьрлачу сонта лоцбарах паччалъяьлаьна бlа хьайа 18 миллион сом дlа.

Шера влаьн хьалха хьалха ялхчаьнчарна чоех Лаьцелла влаьнах лаьрлачуьз советла дlаоьна тlаьйн-тайпара продукцин аделлаш 7,5 миллион сома маьлта а.

Пlадаьча шера дуьнахьа предприятеш коллективаш влаьнах планнаьнехь экономически стимулировани нердаца систематика. 1970 шу долабуьча хьаьх экономически нердаца хьалхаца йьжча ду 107 предприятеш. Промышленноста оррига аралецча продуцин 86 процент продукци аралецн шер, дlаьта берригача боча пайдах 94 процент пайда ду.

Къьна пlадаьхьа шераша сонта, лаьца къьхьегама тоьлаьш дьхьал мехкадьта промыслови управленеш коллективаш. Влаьнах дакъа дlахар 17,6 миллион тонн мара доаьлаьч, цар дlьхьаьна 15,5 миллион сонта тонн мехкадьта, цоча лоьр дlахьар тlаьхьа тlа а тlаьйна влаьнн тlехьаочачиньй тар, дlаота мехкадьта дакъаца йьх шера эаздан цар ялхчаьнъяьл, къьх шерга 5 бlогlа.

Товарни продукташ-дlахьарш продуктаца реализаци яран тlаьйна хlинца социалистически лоьхараш хlинца тlехьаочанинь «Грозненефтеоргсинтез» объединени предприятеш долаьхьатlаьна а.

Пlадаьхьа шера пlанаш лаьрлачу сонта аралецца тайпатайпара машинаш, оборудовани, машинаягlчеан металлообработкин къийлоа изделеш 1,8 миллион сом маьлта а, тlаьйна социалистически лоьхараш влаьнах сонта лоцбарах хlинца-раш 550 эзар сом маьлта а, хlинца йоьача. Влаьнах лаьрлачу сонта энергетикица реализаци яь халлон продукци 1126 эзар сом маьлта а, оттогlача промышленноста министерста предложенина реализаци яь — 668 эзар сома маьлта, тlаьйна «Грозненно» объединенне коллективе реализаци яьр 0,8 миллион сома маьлта а.

Пlадаьхьа шера дуьнахь дуьхьаьгlа хlинца бата службе предприятеш, балача тlаьн дечиг, тlулгlачий боарам 17 процент лаккъенай, цу лаьцна нуобоаьнаш — 18 процент.

Тlаьйна социалистически лоьхараш ялхчаьнчара 1969 шера дика къьхьегама толамаш дьхьал цкъйначу тlаьйнолъеч монтажни организацин коллективаша, транспортан бусаьмен предприятеш коллективаша.

Пlадаьхьа Iаьрчаца шера промышленноста тайп-тайпара мероприятеш чакlйолаш пахьалаш баьдан дар техникица прогресс яран къьхьегам дечиг йоьхlитта къьхьегама оцасца 8,1 процент лаьхьаьр 1965 шера хиначул. Дуьнахьа коллективаша къьхьегама оцасца дахlйр ихь тlе боьллеш балха хьа а ца эцаш, республике оррига промышленноста хьайначу лоргlаначча къьхьегама оцасца 20 процент лаьцинна хlара боаддаца оцасца къьхьегар четаь.

Предприятеша тlаьйна йоьхlо эа аралецча продуце дьхьал лаьхьаьр, техникица-тlемаца дуьхьаьгlа хlорбlелаш тlаьйна-ваьр, чакlйолаш барца, механизаци комплекс электроприводаш кlончаш тlаьйна-ваьр, автоматизаци.

1969 шера пlанаш лаьрлачу сонта аралецарна 1970 шера хlинца социалистически лоьхараш хlинца тlехьаочанинь совета лоьхабах 12 бетта паччалъяьлаьна яхода къ-тlа 3,5 миллион согlа сом да. Цlа тlаьйна промышленноста хlинца пайта 14 процент дуьхьаьгlа ба 1969 шера хиначул.

Республика экономина айъна шинна лаьхьа къьхьегама техникаи дика йьжтlехьаьлъяьлаш денненна юбилейн шийна ешча къьхьегарах, партийлин оррига общественни организацеша организаторийн хьехтенаш болх тоабарах, шийна хьалхаяьха шерта докторан кlоанчадаран хlара болхлочуьл бехкетоьхьан лаьцбарах.

Социалистически къьх лаьхьа пlанъеьча толамаш лаьхьаьр дlадаьхьа шера дуьнахьа коллективаша сиий карара кара тоьла Iiе баьрзаьнаш ялчаь переменаш. Промышленноста, гlишлошъеча, транспорта предприятеша совхозанашех пеллхошен дуьхьа дуьлаьр хlинца производстве модернизаци, комплексни механизаци а, автоматизаци сийлеш цlи яьхьаьр къьмсан лоатта-борам. Балха тlа хьалха латтича ваьраш болча къьхьегамхоша хlинъеьлла ваьоре дешад шолг ше шера задани ялхчаьнтlярх.

Пlкьабlаьча, боьлаьнна дьхьал тоьлъяьш дика лаьхьаьн ше шера пlан хьалх хьалха ялхчаьнъяьра республика къьхьегамхоша

ДЕЛЕРХ1АРАШ

транспорта, юртбоахама болхлоша тIаийца социалистически бекхараш

Февраре транспорта болхлоша пасспаршан муьлх мIаха бахьара шера хIара 1970 шера 25 декабре кхочушйо социалистически договорашца планхIотта.

Республика сийлахьара социалистически дакхараш тIаийца, продукци боарна шера план 0,8 процент техникашца кхочушйе, кхалхарна своярхе юй процент лакхе, хIокху сомашца оборотни план дерригдолаш пхе шера пхи 1970 шера 5 декабре кхочушйеркъа.

Транспорта, бухшина белхазна дIаса а тодаргда пхи гIулкъех делга, кIезиган лоаттабевра цахIддакх авари йоцадиг болх дора.

. *ЮРТА БОАХАМЕ*

ЛАЬТТАШ ЛЕЛАДЕЧА

1970 шерах лаьтта лелаяр лакха культура йоьа шу кхийтта. хIара жIатоьен сонийен тIаьмен лаьрх тIа кIаьнчелхьалькха боахама доал дора системи тIаьтIорта мелбечкъа.

Юртбоахама производстве тIаьмен техникатIейачу опытан карагIалъяпаран кIентхалькхара, хий техника лаьттешан кIез ресурсеш пийса пайда эшар, юртбоахама техникера хенка республикин, оьсачарг болх байтара, минеробехташ кIарбарзара, органически минеральни удобренеш, дIоно къаьстан хала фу шерра экономикехьара дерда тIа республике йоаьла мехара лаьрхIача алата культурай къаьстан 23 центнераца лаьхкачу-беш лаьцабе.

Дерригача колхозанашен сонсолхочун хий доаьчаь лаьттай хIара гечера тIара 30—35 центнераца кIезнатIа доаьлан гуларна лаьцабе алата культурен чурца, хьаьжIам 45—50 центнер, хута 40—45 центнер, шолара свекла 300—350 центнер, бильзаларан 200 — 220 центнер.

Дерриг чурца алат 535 эшар тоннага лаьхкочуьзе.

Пачхьалкхлехьа 160 эшар тоннал кIезнатIа доаьлан алат лохка, комсаш — 80 эшар тонн, сом — 35 эшар тонн, картоп — 6 эшар тонн, бильзаларан — 35 эшар тонн, тхьаьна — 1000 тонн, гечарна — 20 эшар тонн.

Ма жел дукр пхьоалгIча классе районировайне йолдухьа боарна лаьхкочьяьнан дикагIбаьна республикин кIоданан шотгерчан йолча фуза шера пIа па.ле.

Лаьттанна баллан кем йолеп хIокху дIаоьан муьлхха алата культурен чурца, хьаьжIам 45—60

Калининск АССР — Мехкашта чакхдоьхнарг хьаьжжина. Республикин промышленносте Е. Соколова цо Ихма - гуттаниг проектни институт Уфимски политехнически институтан коллективо проекташ туттуш лоарг. Хьамеда объединенин — химически мехкашта чакхдоьхнарг ницкъ тоьхна. Ишттачу хенахь Корейски Халкъа - Хьаькъалин Республикана — мехкашта чакхдоьхнарг Институтс болхлоца шерра хьежинчул проектни баххий дикал тоьхе йиш хуьлийтабе. Проекташ оьрсашца пра жайнгтар а моьшшаш метод.

СУРТА ТІА: технологически отдела инженерг Е. Хохрякова, проекта иерттера инженерг Г. Комаев, мастерск А. Гриб мехкашта чакхдоьхнарг а вода уггаьнаш проект оттинг болх.

Б. Калининградо сурт.
ТАСС фотохроника.

Халкъий доттагІала университета 10 шу

5-гІ февраре итт шу дуьх дуьйна Патрис Лумумбе цІерадоккхаш халкъий доттагІала Университета (УНД).

Москве ша лаккера дашара заведени хьакІийлинер коттамийнарг халкъаша культурни новкъостал а дора болча лоьнийн политикех хьежжа СССР Министрийн Советан бюро, Африка, Азе, Африка, Латински Америка дуккхачу странашкахь прогрессивни правительственни гІоьнарг цІе яьккхинарг а, хьаькъалашца а, хьарпех.

Азен, Африкан мехкашкарчех долаьнарг Советски коьнтерг, доьзал дехьарча механизаторг а, доттагІаллин-буьйсанийн советски общественни Союз, ВЦСПС а, Университет вІашагІьелларг.

Университета куьртера декъалгІа-гІа. Тідона дайна мисс а тайпара новкъостал ду СССР лаккера образование Министерства.

Университет сихл хегІлер а ца дина толлашш дехар а — из эгтара хьакха тха лакха квалификацин йолча преподавательски коллективо хьанкар. къгьогарг хьакха доккха берг. 140 специальность йоьле 864 преподаватель ва Университета 82 кафедре болх бо. Царна кхин на 54 профессорн хІлий доктори, 366 кандидати дотнати. Царех дуйгІаГІарца СССР-е бийца ца тоьа гІаннна доьзал дехьа а дина болхаш бе.

Университет вІашагІьелларг халкъанашкахь кІоьргерш 226 сих а, 30 процент. ДегІаьдуьхь экономикех специальносташ кхийбар дакъалоцаниа хьежжа бохкха Іхимаи болх бу преподавательски составо-н Азе, Африка, Латински Америка мехкашца актуальнера йолча проблемаш тоьхна кеп. Кафедрий Іхимаи болха кхъе хьежарг дІкъа лоьх хьар гертгарна студенти. Из хьалъех кепаттана практика публикацеш, практикан кайда йолча патенташ предложенеш. Цу кхъеІа тха Іхимазона вІашагІьелларг ма хьежжа 60 советІа монографи, тайп - тайпара журналашка аравашна 2300 статья, университетс 45 Іхимаи болх аравахкаш. Бохкха экономически пайда а луш Советски Союза произведенеста 158 бохкха тоьхан балъ. Уьк итт шера 1427 учебник, пособи, лекцей конспекташ аравІийлаш, 170 експеранта кандидатски диссертацеш защитна йаьлла. Цуьа совгІа 123 кандидатскин 20 докторски диссертацеш защита йаьлла. Уьк кхы шера Азе, Африка, Латински Америка мехкашта Іхимаи техника дуккхаьа дохкхошна техна хьалъехьаьнаш. Бохкха къамаьл кадраш кийчъор бохкхойн йоьла шеллаьнг хиннай халкъий доттагІалле Университетах. Хіара шера доьзалу Университета дуьнен хьалъехьаьнаш кхъера авторитет, дерриге дуьнен терраьа шийна тІехьатІехьаьнгаш халкъаш.

Профессор С. РУМЯНЦЕВ, Патрис Лумумбе цІерадоккха халкъий доттагІала Университета ректор.

(АПН).

Къонву таблеткаш

Дакъаделл — Ленинградски витаминни заводо ирахеза йоьлаш боьла керда препарат — къонвашш хьинтур айдеш йоьла аминкер а ала мегарг дина м. Из хьаь дагдехараш геронтологе-Киевски Институте Іхимазой бе.

Ленинградаша препарата къонвашш кеп таблеткаш ма тамнехь хіаране дикагІа боьла бохкха, цар массане а цІьаьна ешт йоьла кіеткаш дийзира новкъостал, дош бохк витаминаш ираьхьийлаш, 2300 статьи, университетс 45 Іхимаи болх аравахкаш. Бохкха экономически пайда а луш Советски Союза произведенеста 158 бохкха тоьхан балъ. Уьк итт шера 1427 учебник, пособи, лекцей конспекташ аравІийлаш, 170 експеранта кандидатски диссертацеш защитна йаьлла. Цуьа совгІа 123 кандидатскин 20 докторски диссертацеш защита йаьлла. Уьк кхы шера Азе, Африка, Латински Америка мехкашта Іхимаи техника дуккхаьа дохкхошна техна хьалъехьаьнаш. Бохкха къамаьл кадраш кийчъор бохкхойн йоьла шеллаьнг хиннай халкъий доттагІалле Университетах. Хіара шера доьзалу Университета дуьнен хьалъехьаьнаш кхъера авторитет, дерриге дуьнен терраьа шийна тІехьатІехьаьнгаш халкъаш.

Ленинградски витаминаш завоз ишъан хана корд ца йолгІаш хинна препараташ тахан моллагІча аптекаца лекечь а хулийтаб йолча бохкхойгІе болча советски предприятеш цаІ.

Олег КАРЫШЕВ.

(АПН).

ДОРА ЬЬЕХАМАШ

ЛОРАЛЕ ГРИПАХ

Гриппе —і кьыла инфекционна бохкха ре лем. уж [illegible] гаре болча, ну тайпара [illegible] кхы бохкха экономически [illegible] деш йоьла лазар сихлгІа дІадахкар лоьш бе городера берригге медицински болхлоьх бала нахь.

Торговлан Зобеденни-эстанаш болхлоца цу хьачча лазарах жоравбаларе эпхьаьнга тІедоьналъ лерина гІуллакаш дика хІоттийна деше. Хіъаьт гриппах лорвалаш йиш а я.

Гриппе долаш боьла нах а кхъе болаш болча дуккхаьа нахах бетталу тІекІий, столовой, буфетий, кафей дукха болхлоь. Цудухьа гриппах лорвалаш тІера аттагІа а дикагІа а дар битат мерзеш доьхкалар да. Іхимаи гучалъашмарзех яьча, биьлха биьлача стиркъаш мерзех яьча батахІойкхоерг гриппа вирус йоьалашеш ма кхийтахан хьаькъалаш дерг дена, хьаьсеста а кхийбаьча а Ікрнинташ дуйлеча а дина багара эпрухуйтаьн дина кагий цІикалгІаш кана ма [illegible] хьаькъалаш дар. Цо сецІо 90—94 процентаца кхачалъа йоьла микроорганизмаш. Цкъа дукха балъча батахІойкхоерг новкъа хуртьеш кеп ду дуьхьа йоьалайоб а.

Гриппе вирус пъаргІаца гІоьнга дІа-воьа ала тарлуш дикерех общественни кхачан предприятеб болхлоца цІенкхаттаб. ТІалъонаш гІуллакхаш дерг бе столовая кхаьа столовера пъаргІаш 3 тІерзи йоьла ваша чу, 2-ча вана чу 0,2 процентни хІорин кІор тесна хьона тІера йоьлаш а 3-ча вана чу краната хьаъана 70—80 градус дІайна хІй хІоранан йиле ешт а хилар. Ішташ, урсаш, кІарнаш а, пищта дуз, тІехьабаьна, дилачул тІехьаГІа 1—2 минута кхехкаду. Нагарьа сина чу проникаш кхочачашш хьона, ранет дина а-кіи денеттаГІа балъан хьаьгІех дург ца хилара сатийна хиле йиш а. ЦІьаьбаГІа, из кхетадан пъаргІаш йиларе режим тахана столовей къаьсттина йуьгалхьана: пъаргІаш шийлача вана ешт, дукхагІа йоьла хинг хІорин пъаргІаш а ца тохаш. Царех а йоьа 1,5-1,7 а йоьа столовей (директор нов. У. А. Абубакарова) № 1 Кіоь кафе (директор нов. Н. М. Рассказова), «Кинан» ресторанатера «Дуьгуьн кафе (директор нов. Я.'А. Ахмадова).

Цу гІуллакхашта нийсса гриппе лорвалаш хиларан ДІабакхаьна дакъалоцаме да тиллаш столовей повышенеш ларна фецара гриппе берриг ДІаяккхаро йсомо ер.

Гриппе гІаттера хинна цу гІуллакх, шолгІа ю, пІаГІаш, дечкеи яГІаш, хІорин хІора 0,2 процентни ресторе с хлоранна. 2 процентни раствор (ца йодаш 200 грамм хІора-дина) тесна хина йиларг. Хлорна ларна гІаГІоллара гриппе вирус йоьла Гец. Фенв ала я ю, гриппа пъаргІаш ца йоьлаш доьла пиллаГІаш а тІекъа, йиш дІайоьхьа хІо-ро.

Гриппа доладеначча хинна дикка бе чудетгалаьнгаш дела столовей тиллаш новкъостехьа. Хіъаьнг шиш тигиена лелаер, хьакъеташ сеца а тохаш молаха хина кулгаш а дила, дезинфекци ею йоьла раствор хІорар — гриппана дуьхьало профилактика ечу гІуллакхаш цаІ.

Уж профилактикша гІуллакхаш дехьа кхочушдаеш йсача общественни йсачан торговлен предприятеша гриппа дІа ца даржийта йлаштьелларг.

Городе балача тхайна Красин Кресто актинск машар бе пигаргІаш бетта 500 рейд ма йсаренаьлла ешт ишъаьнга дуьхьало гриппа йсаренаьлла ешт ишъаьнга дуьхьало гриппа йсаренаьлла ешт ишъаьнга дуьхьало гриппа